

Generatie vraagstuk nader onder de loupe

Bijdrage van Wim Pullen aan paneldiscussie tijdens de Dag van de Uitvoering, georganiseerd door De Rijksbrede Benchmark Groep; Driebergen 11 juni 2009.

Introductie

Ik zal een jaar of 9 geweest zijn toen het gebeurde,
mijn eerste ervaring met generatieconflicten.
Natuurlijk, je opa en oma liepen er anders bij dan je ouders, dat voelde je wel,
maar dit was anders, en spectaculair
omdat het om geweld dicht bij huis ging.
Vietnam was ver weg.
Mijn ouders kwamen thuis en vertelden vol ontzetting
dat de politie 'die nozems' achterna zat,
en met de motor met zijspan (!) zelfs door het grasperk bij de kerk reden
om ze uit elkaar te jagen.

We schrijven 1965ⁱ:
de sjorsklanten en de vetkuiven troffen elkaar in de keurige Utrechtse wijk Oog in Al
op en rond het Herderplein, dat een generatie later ook bekend werd doordat Marco van
Basten er opgroeide.
We woonden een paar straten verder en het was me wat.
Die gasten zetten de buurt op zijn kop, gingen elkaar met fietskettingen te lijf en tartten
het gezag van de politie.

2009 Driebergen studiedag RBB
Welke stelling neem je in als het gaat om het kijken naar nieuwe generaties.
Roep je "er is niets nieuws onder de zon",
dan grijp je bij je voorbeeld over de protestgeneratie (1940-1955)
die zo tekeer ging in het nette Oog in Al – maar nu bij elkaar komt in TOMOS/Puch of
Kreidler /Zundapp clubjes - terug op een oude Bijbelse wijsheid van de predikerⁱⁱ.
Dat klinkt erg normatief.

Stellingen met toelichting

Daarom ik kies nu voor de eerste stelling:

Nieuwe generaties zorgen voor schokgolven, maar die zijn van voorbijgaande aard

Toelichting

De ca 3.206.000 mensen uit de protestgeneratie ⁱⁱⁱzijn tussen de 55 en 70 jaar oud, zij betalen hun belastingen, hebben een hypotheek of hebben die al afbetaald, zij luisteren graag naar muziek uit de jaren 50 en 60, hun leefsituatie is de laatste jaren wat verbeterd, maar men is bezorgd over het pensioen wordt het geïndexeerd, haal je het met 65 of moet je langer doorwerken? Toen *langharig werkschuw tuig*, nu onzeker over de welvaartsontwikkeling. In de loop der tijd zijn er altijd geleidelijke (continue)

veranderingen in de maatschappij. Die vallen niet op en met minieme aanpassingen past de bevolking zich aan deze veranderingen aan. Door continue veranderingen ontstaan er dus vrijwel geen verschillen tussen generaties.

Mijn tweede stelling

De populaire media die zonder feitelijke onderbouwing stereotypen presenteert over personen of in dit geval over groepen veroorzaken morele paniek.

Toelichting

Deze stelling is de klassieke definitie van Cohen uit 1972^{iv}. Morele paniek (moral panic) is een toestand die ontstaat als :

A condition, episode, person or groups of persons emerges to become defined as a threat to societal values and interests.

Empirisch onderzoek over generaties is zeer beperkt. Onderzoek over generaties is gebaseerd op kleine populaties (proefschrift van Aart Bontekoning^v uit 2007, empirisch domein p.138 toont aan een n=257). Er begint onderzoek te komen naar generaties op basis van grotere populaties (Bennett, 2008^{vi}). Conclusies uit dat onderzoek bevestigen eerdere inzichten dat verschillen binnen groepen net zo groot zijn als tussen groepen.

Als het gaat om voorkeuren van mensen uit verschillende leeftijdscategorieën voor bv een flexibele werkplek of een cellenkantoor, dan toont eigen empirisch CFPB onderzoek^{vii} (n=7084) aan dat:

- Oudere medewerkers (>60) significant ontevredener zijn over de organisatie dan jongere medewerkers (<31)
- Dat zelfde geldt voor archief en opslag mogelijkheden
- Jongere medewerkers zijn significant ontevredener over architectuur en uitstraling van zowel gebouw als interieur.
- De groep tussen 41-50 jaar is over de meeste aspecten van de werkomgeving het meest ontevreden

Als het om belang van aspecten van de werkomgeving gaat dat tekent zich het volgende beeld af:

Aspecten meest genoemd in top drie belangrijkste aspecten	
< 31 jaar t/m 60 jaar	Ouder dan 60 jaar
1. Functionaliteit en comfort werkplek	1. Functionaliteit en comfort werkplek
2. Binnenklimaat, verlichting en akoestiek	2. Bereikbaarheid gebouw
3. Concentratiemogelijkheden	3. Concentratiemogelijkheden
4. Bereikbaarheid van het gebouw	4. Binnenklimaat, verlichting en akoestiek
5. Communicatiemogelijkheden en sociale interactie	5. Communicatiemogelijkheden en sociale interactie

De veronderstellingen “Hoe ouder de medewerker, hoe meer ontevreden deze is over de werkomgeving” respectievelijk “Hoe jonger de medewerker, hoe meer ontevreden deze is over de werkomgeving” zijn niet waar.

Om deze reden durf ik de vraag aan: waarom praten we zo over die nieuwe generatie? Mijn derde stelling luidt daarom:

Het generatie vraagstuk kent weinig discontinuïteiten en is daarom geen maatschappelijke risicofactor in tegenstelling tot de afhankelijkheid van bedrijven van informatietechnologie en energievoorziening.

Toelichting

De risico's en kosten van grote informatiesystemen zijn permanent onder de aandacht en ze zijn overal. Het recente McKinsey rapport over de Belastingdienst^{viii}, de systeemarchitectuur van de IB groep, maar ook – om maar eens iets heel anders te noemen - de ledenregistratie van de Protestantse Kerk in Nederland tonen de belangstelling voor IT. De IT paradox^{ix} die zegt "we see computers everywhere except in the productivity statistics" wordt vaak in een adem genoemd met het effect van *productivity slowdown*, het effect dat optreedt in productiviteitsontwikkeling als we onze bedrijfsmiddelen niet optimaal inzetten. De kredietcrisis roept de vraag op hoe intenties, ambities, kapitaal, kennis, informatie, huisvesting in een goede combinatie met elkaar zorgen voor productiviteitsgroei. De sleutel tot interpretatie zit in het woordje 'goede'. Immers de normatieve vraag wat *goed* is, of we blijvend naar productiviteitsgroei moeten streven dan wel dat welzijn, continuïteit en duurzaamheid misschien wel belangrijker begrippen zijn wordt in uw eigen bedrijf misschien wel gesteld, maar wordt die vraag ook beantwoord?

Bijlage

Nog een paar citaten^x:

Over de rol van de Media:

As TIME wrote in January of 1967:

“Theirs in an immediate philosophy, tailored to the immediacy of their lives. *The young no longer feel that they are merely preparing for their life; they are living it*” (“The Young Generation”). Somehow, even as their “golden youth” was in the process of unfolding, there was a constant awareness that whatever was happening to this “Now Generation” was destined to be special and memorable.

Twee opvattingen van culturele iconen:

Former Jefferson Airplane band member Paul Kantner describes 1967 as indicative of this dynamic period: “Something enveloped the whole world [...] and it just exploded into a renaissance” (in: D. Taylor 25).

Coupled with innovation came a commodification and fetishization of technology. During the height of the Cold War, this fascination with technology enabled people to--in

the words of filmmaker Stanley Kubrick-- “Stop worrying, and love the bomb” or, at least, live with it.

Vandaag zouden we een nieuwe generatie horen zeggen “Stop worrying about the crisis, and love the Internet” or, at least, live with it.

Informatie:

Wim Pullen
Center for People and Buildings
Kluyverweg 6
2629 HT Delft
T: 015 -278 88 33
E: info@cfpb.nl
I: www.cfpb.nl

Overzicht van noten

ⁱ [http://nl.wikipedia.org/wiki/Halve_Maan_\(Utrecht\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Halve_Maan_(Utrecht))

ⁱⁱ Prediker 1_2-11, vooral vs 9: Wat geweest is, dat zal er zijn, en wat gedaan is, dat zal gedaan worden; er is niets nieuws onder de zon.

ⁱⁱⁱ www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/bevolking/cijfers/extra/piramide-fx.htm

^{iv} Cohen, S., (1972) *Folk devils and moral panics: the creation of the mods and the rockers*, London MacGibbon and Kee

^v Bontekoning, A.C. (2007) *Generaties in organisaties*, proefschrift, Labyrint Publications Ridderkerk

^{vi} Bennett, S., K. Maton , L. Kervin (2008) *The ‘digital natives debate: a critical review of the evidence* In: *British journal of Educational Technology* vol. 39, nr 5 pp775-786

^{vii} Maarleveld, M, I. de Been, S. Brunia en M. Beijer (200x), *Prettig en productief. Analyses over beleving van de werkomgeving*, Delft Center for People and Buildings (in progress)

^{viii} www.nrc.nl/economie/article2243342.ece/Belastingdienst_moet_structuur_terugdraaien

^{ix} <http://ccs.mit.edu/papers/CCSWP130/ccswp130.html>

^x Feldman, C.J. (2003) *Making time: the retro forward logic of Mod style*, Georgetown University USA benaderd via: <http://cct.georgetown.edu/academics/theses/christinefeldman.pdf>